

Rubriker

Att tänka på vid köp 1

Risker vid körning 1

Redskap för skogsbruk 2

Skogsvagn 2

Kranvagn 3

Lunningskärra 3

ATV:n eller terränghjuling som den också kallas är en fyrhjulig motorcykel som ökar i popularitet i det småskaliga skogsbruket. Anledningen till den ökade användningen av terränghjulingar kan bland annat förklaras med att färre och färre privata skogsägare livnar sig på sin gård och skog som heltidssysselsättning och därmed heller inte längre slutavverkar själv utan lejer bort detta arbete. Kvar finns då gallring, bortforsling av vindfällan och hemtagning av bränsleved och för dessa ändamål fungerar terränghjulingen ypperligt.

Fördelarna mot exempelvis en traktor eller en storskalig skotare är att terränghjulingen inte ger alls lika stora markskador samt att den är ett tämligen litet ekipage vilket gör att den oftast kan röra sig inne i bestånden utan, eller med mycket smala, stickvägar. Nackdelarna är ju på samma gång också storleken då den inte orkar dra lika stora lass som med exempelvis en traktor.

Att tänka på vid köp

Det finns många märken att välja bland och ännu fler modeller, att ge ett generellt köpråd är svårt då det finns så många faktorer som spelar in. Men för användning i skogsbruket så är fyrhjulsdrift i princip ett måste, och ska man dra vagnar fullastade med ved behövs förmodligen en motor med 400 kubik och uppåt.

Typ av bakaxel är också något att tänka på, har den en stelbakaxel med kulkopplingen fäst på bakaxeln så får maskinen en något lägre markfrigång men samtidigt så sjunker den inte ihop om man kopplar på ett tungt släp, något som sker om maskinen har individuell hjulupphängning med kopplingen fäst i chassit. Med en sådan typ av hjulupphängning ökar chanserna att man alltid har alla fyra hjulen i marken även vid ojämn terräng och där med bättre fäste, med en stel bakaxel får man ett hjul i luften om terrängen är allt för ojämn. Funderar man på en maskin med individuell hjulupphängning bör man säkerställa att det finns tillbehör som "styvar till" fjädrarna så att den tål mer tyngd utan att sjunka ihop för mycket.

Andra tillbehör som underlättar är exempelvis bukplåtar, det vill säga ett skydd för maskinens underrede, så att inte stenar och dylikt tar håll i något väsentligt om man slår ned för hårt vid terrängkörning.

Risker vid körning

Det första som bör påpekas är att en terränghjuling avsedd för skogsbruket absolut INTE är en maskin som barn ska hantera, under några som helst omständigheter! Dessa maskiner är stora, tunga och med väldigt stor motorstyrka och ska hanteras därefter.

Terränghjulingar har en ganska hög tyngdpunkt och de flesta olyckor/dödsfall som sker beror på att maskinen välter och att föraren kommer i kläm under den. Då de allra flesta terränghjulingar saknar skyddsbåge så är denna risk något som man bör ta allvarligt på och lära sig sin maskin och dess (och sina egna) begränsningar.

Redskap för skogsbruk

Det finns nu mer en stor marknad för redskap till terränghjulingar och det mesta man kan behöva i sitt småskaliga skogsbruk står att finna för den som letar.

Skogsvagn

Skogsvagn med enklare kran och elektrisk vinsch

Skogsvagnen är kanske det vanligaste redskapet för ATV inom det småskaliga skogsbruket. En skogsvagn är ett enklare släp för att transportera stockar på, oftast med hjulen upphängda i en pendelboggie.

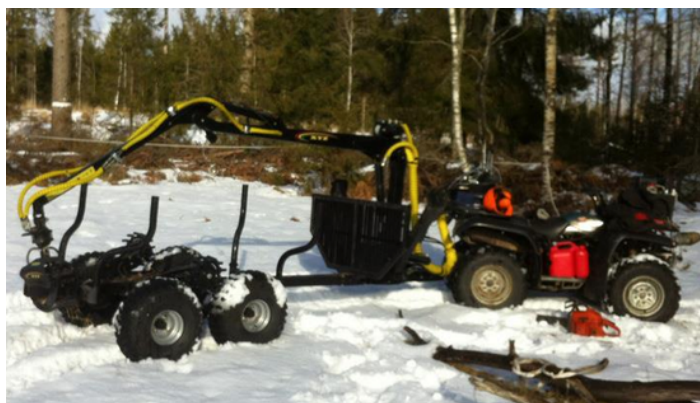
Som tillbehör till skogsvagnen kan man ha en enklare kran med elektrisk vinsch för att underlätta lastning av tyngre stockar eller för att dra fram stockar mot vagnen.

En skogsvagn bör ha hjulen upphängda i en så kallad pendelboggie då detta markant ökar framkomligheten och stabiliteten för vagnen i terrängen. Men en pendelboggie klättrar hjulparen (höger, vänster) snarare över hindren istället för att fastna bakom dem.

Att tänka på vid arbete med skogsvagnen är att man oftast lastar av och på för hand vilket gör att man kan underlätta arbetet väsentligt genom att planera sina stockavlägg. Försök att placera avläggen med stammarna så att man kan köra intill med vagnen och få en så låg lyfthöjd och kort lyftsträcka som möjligt.

De elektriska vinscharna är oftast inte tillräckligt snabba för att man ska kunna ha dem som ett "effektivt, "permanent", hjälpmedel för att dra ut stockar från skogen eller för att lyfta upp på vagnen, men som hjälp vid de tyngsta stockarna är det ett bra komplement.

Kranvagn

Kranvagn med Robson-drift (rullarna som sitter mellan däcken)

En kranvagn är ungefär som en kraftigare skogsvagn fast med en hydraulisk gripkran monterad. Till vagnen finns en liten motor, ungefär som en gräsklipparmotor, med en hydraulpump som ger kraften till kranen. Motorn kan sitta monterad direkt på vagnen men vanligare är att man har den löstagbar så att man kan ha den på terränghjulingens främre lasthållare och ventilpaketet (kranstyrningen) på den bakre lasthållaren. Anledningen till att man brukar ha motorn monterad på maskinens främre lasthållare är för att få mera jämnvikt då det ändå blir väldigt stort tryck på terränghjulingens bakre axel i och med släpet och dess last.

En kranvagn är tyngre än en skogsvagn och det kräver att maskinen som ska dra den är lite kraftigare, fyrhjulsdraft och i alla fall 400 kubik är nog att rekommendera.

Vidare är drivning på vagnen väldigt användbart då man kör i terrängen, med ett tungt lass så väger terränghjulingen jämförelsevis lätt och man kan få proplem med att maskinen slirar om man inte även har drivning på vagnen som hjälper till och skjuta på. Vagnens drivning sker även den med hydrauliskt tryck och kan slås av/på under körning vid behov.

Med ett sådant här ekipage får man i princip en liten skotare och kan snabbt och enkelt lasta massaved och bränsleved. Kran och vagn är i allmänhet inte dimensionerad för att lasta timmerstockar men enstaka stockar kan man lyfta upp genom att lyfta upp en enda i taget på vagnen med hjälp av kranen.

Lunningskärra

En lunningskärra är ett hjälpmedel för att dra ut stora tunga timmerstockar, alternativt buntar med mindre stammar, till en uppläggningsplats. Kärran är en ganska enkel konstruktion, oftast bara en axel och ett par hjul, där man via en vinsch eller via handkraft lyfter upp stockens ena ände på kärran så att man på så sätt kan släpa stocken till önskad plats utan att stockänden hugger fast i något under färden.

Ett användbart hjälpmedel om man ska ta ut enstaka stora träd, exempelvis vindfällen som man inte kan lyfta upp på en skogsvagn eller kranvagn.